

PROGRAM WYCHODZENIA Z BEZDOMNOŚCI

na lata 2020-2025

Listopad 2019

WPROWADZENIE

Program Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020-2025 jest odpowiedzią na jeden z problemów społecznych, określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Mieszkańców Konina na lata 2015-2025, przyjętej Uchwałą Nr 903 Rady Miasta Konina z dnia 29.10.2014 roku. Bezdomność stanowi niewątpliwie syndrom ubóstwa i pełną marginalizację życia społecznego.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, osobę bezdomną zdefiniowano jako osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i nie zameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem miejsca zamieszkania. W ujęciu psychologicznym oznacza stan egzystencji osoby nieposiadającej faktycznego miejsca zamieszkania, pozbawionej środków niezbędnych do zaspokojenia elementarnych potrzeb, trwale wykorzonej ze środowiska w wyniku rozpadu więzi społecznych i akceptującej swoją rolę społeczną. Osoba dotknięta bezdomnością nie jest w stanie samodzielnie jej zapobiec co wiąże się z poważnymi zaburzeniami psychicznego i społecznego funkcjonowania. Bezdomność warunkują przede wszystkim czynniki materialne, rodzinne, osobiste, zdrowotne, losowe i środowiskowe. Aby skutecznie minimalizować zjawisko bezdomności należy podjąć odpowiednie działania profilaktyczne z osobami zagrożonymi.

Niniejszy Program przewiduje działania zmierzające do zahamowania wzrostu liczby osób zagrożonych bezdomnością oraz zwiększenie liczby osób wychodzących z bezdomności.

DIAGNOZA SYTUACJI OSÓB BEZDOMNYCH NA TERENIA MIASTA KONINA

Diagnoza do Programu została opracowana w oparciu o monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Mieszkańców Konina na lata 2015 – 2025 oraz analizę dokumentów z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie, Noclegowni i Schroniska dla Bezdomnych. W dzisiejszych czasach problem bezdomności powinien być rozwiązywany nie tylko poprzez pomoc społeczną, ale przy współdziałaniu wielu instytucji i organizacji, które bezpośrednio związane są z tym zjawiskiem. Są to m.in. służba zdrowia, sąd, policja, odpowiednie wydziały Urzędu Miejskiego oraz organizacje pozarządowe. Wszystkie elementy systemu wsparcia, jakie zapewnia miasto osobom bezdomnym, takie jak profilaktyka, interwencja oraz integracja i reintegracja są bardzo ważne. Profilaktyka bezdomności, to przede wszystkim działania skierowane do osób zalegających z opłatami czynszowymi, zagrożonych przemocą w rodzinie i uzależnionych. Wymiar interwencyjny, to świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej oraz pomoc w postaci noclegu i schronienia dla osób będących w potrzebie. Wymiar integracji, to umożliwienie osobom bezdomnym uczestniczenie w programach i projektach z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej, a także wszelkiego rodzaju inicjatywy zmierzające do usamodzielnienia się osoby bezdomnej.

W ostatnich latach nastąpił wzrost populacji osób bezdomnych. Zjawisko to dotyczy zarówno rdzennych mieszkańców naszego miasta, jak i osób, które okresowo zatrzymują się na terenie Konina. Są to osoby praktycznie bez szans na uzyskanie zatrudnienia, które w zasadzie nie są w stanie zaspokajać samodzielnie swoich potrzeb, w szczególności tych materialnych. Pomoc udzielana na rzecz osób bezdomnych na terenie naszego miasta ma na celu przede wszystkim zapewnienie tymczasowego schronienia, uzyskanie prawa do świadczeń zdrowotnych dla osób nieubezpieczonych, poprawę warunków życiowych, a także integrację oraz reintegrację społeczną i zawodową.

W ramach struktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie w Dziale Pomocy Środowiskowej zatrudnieni są pracownicy socjalni zajmujący się problemami osób bezdomnych. Osoby bezdomne, oprócz pomocy pieniężnej i niepieniężnej, wynikającej z ustawy o pomocy społecznej mogą uzyskać wsparcie w formie poradnictwa socjalnego, prawnego i psychologicznego oraz z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej w Klubie Integracji Społecznej. Głównymi narzędziami pracy z osobami bezdomnymi, a także z osobami zagrożonymi bezdomnością są indywidualne programy wychodzenia

z bezdomności, jak również kontrakty socjalne, które pozwalają na systematyczne i metodyczne wspieranie osoby bezdomnej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, przy współpracy z Polskim Czerwonym Krzyżem, świadczy pomoc w postaci schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania, podstawowych środków higieny i leków dla osób bezdomnych w mieście. Pomoc ta ma charakter kompleksowy. Przedstawiciele lokalnych instytucji, takich jak Urząd Miejski, Policja, Straż Miejska, Służba Ochrony Kolei, Polski Czerwony Krzyż oraz inne organizacje pozarządowe ustalają zasady i zakres współpracy w działaniach na rzecz bezdomnych. Coroczne wspólne działania pracowników socjalnych, przedstawicieli Straży Miejskiej i Komendy Miejskiej Policji obejmowały i obejmują monitoring ogrodów działkowych, wiat śmietnikowych, pustostanów, piwnic i innych miejsc niezamieszkałych. Monitoring ma na celu zdiagnozowanie sytuacji osób bezdomnych, zaproponowanie pomocy zgodnej z ich potrzebami, oraz skierowanie do noclegowni, czy ogrzewalni. W okresie zimowym następuje zintensyfikowanie wymienionych działań przez służby odpowiedzialne za pomoc i bezpieczeństwo mieszkańców.

Na terenie miasta funkcjonują następujące placówki prowadzone przez Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Koninie: Noclegownia dla Bezdomnych oferująca 55 miejsc, Schronisko dla Bezdomnych - 15 miejsc oraz Ogrzewalnia – 15 miejsc. Celem działania wymienionych placówek, oprócz udzielania schronienia, jest również pomoc w przezwyciężaniu stanu bezdomności, motywowanie podopiecznych do utrzymywania abstynencji od alkoholu i substancji psychoaktywnych, podjęcia leczenia, intensywnego poszukiwania pracy, zmiany sposobu myślenia poprzez wsparcie psychologiczne (porady i sesje z psychologiem). Aby podejmowane czynności przynosiły oczekiwane, pozytywne efekty, osoby bezdomne zobowiązane są do przestrzegania regulaminu placówek, który określa ich podstawowe obowiązki, zadania oraz prawa. Motywuje się mieszkańców, aby wspierali się wzajemnie, pomagali szczególnie słabszym, chorym oraz okazywali sobie tolerancję i wyrozumiałość.

Problemem miasta jest niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych.

Liczba gospodarstw domowych uprawnionych do przydziału lokalu socjalnego

2016 r. – 366

2017 r. – 421

2018 r. – 401

Zarejestrowane wyroki eksmisyjne z prawem do lokalu socjalnego

2016 r. – 198

2017 r. – 196

2018 r. – 181

Zarejestrowane wyroki eksmisyjne bez prawa do lokalu socjalnego

2016 r. – 55

2017 r. – 43

2018 r. – 38

Źródło: Monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Mieszkańców Konina na lata 2015-2025, Wydział Spraw Lokalowych Urzędu Miejskiego w Koninie.

Należy podkreślić, że mimo tylu zasądzonych wyroków eksmisyjnych, nie zastosowano procedury eksmisji osób na bruk. Z powyższych danych wynika, że liczba gospodarstw uprawnionych do przydziału lokalu socjalnego z roku na rok jest coraz większa, więcej gospodarstw otrzymuje szanse na usamodzielnienie się.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie posiada rozeznanie w obszarze bezdomności, poprzez monitorowanie środowisk, w których odnotowywane są problemy społeczne, występujące w naszym mieście. Do zbadania skali zjawiska bezdomności w Koninie wykorzystano dane liczbowe pozyskane z: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie, Polskiego Czerwonego Krzyża – Oddział Rejonowy w Koninie, Wydziału Spraw Lokalowych Urzędu Miejskiego w Koninie, Komendy Miejskiej Policji w Koninie, Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego w Koninie, Akcji Humanitarnej „Życie” oraz z przeprowadzonego w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r. ogólnopolskiego badania osób bezdomnych, koordynowanego przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie (badanie odbywa się co dwa lata w okresie zimowym). Badaniami ankietowymi w tę noc objęto 99 osób bezdomnych, z czego 56 osób przebywało w placówkach znajdujących się na terenie naszego miasta, natomiast 43 osoby bezdomne

przebywały poza placówkami instytucjonalnymi, między innymi: w altanach ogrodowych, bunkrach czy na ulicy. Obecnie wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie w ramach programu objęte są 123 osoby bezdomne, zarówno mieszkańcy naszego miasta (110 osób), jak również mieszkańcy innych gmin (13 osób), przebywających w placówkach oraz poza nimi.

Jak wynika z analizy corocznych sprawozdań z realizacji Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2016-2019, jak również monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Mieszkańców Konina na lata 2015-2025 w obszarze Bezdomności, liczba osób bezdomnych na terenie miasta utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Osoby bezdomne bardzo często, jako miejsce swojego pobytu wybierają Konin, z uwagi na fakt działania na terenie miasta Noclegowni i Schroniska dla Bezdomnych (wiele ościennych gmin nie posiada na swoim terenie tego typu placówek), ale również Ogrzewalni w okresie zimowym. Jest to placówka typu interwencyjnego, mająca zapobiec wychłodzeniu organizmu, w której osoba bezdomna może uzyskać w szczególności ciepłą odzież, gorącą herbatę, skorzystać z kąpieli. Ponadto na uwagę zasługuje fakt, iż na terenie Konina działają dwa Hostele: w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym, przy ul. Wyszyńskiego 1, dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków kończących terapię na Oddziale Leczenia Uzależnień oraz Hostel „Monar”, przy ul. Okólnej 54, dla osób uzależnionych od narkotyków, którzy w ramach kontynuacji długoterminowego procesu terapeutycznego w innych Ośrodkach „Monar” mogą dalej przebywać w wymienionym Hostelu.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Inicjowanie i wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie, rozwiązywanie i minimalizację zagrożeń związanych z bezdomnością.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością i osobom bezdomnym bezpieczeństwa socjalno-bytowego.
2. Podejmowanie systematycznych działań w zakresie profilaktyki bezdomności i wczesnej interwencji.
3. Reintegracja oraz aktywizacja osób bezdomnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

REALIZACJA PROGRAMU

Realizacja celów będzie obejmowała trzy obszary:

- *Działania o charakterze prewencyjnym* – są kierowane do osób zagrożonych bezdomnością oraz znajdujących się w warunkach niezabezpieczonego lub nieodpowiedniego zamieszkania. Działania prewencyjne będą ukierunkowane na eliminowanie przyczyn bezdomności oraz zmniejszanie ryzyka stania się osobą bezdomną.
- *Działania o charakterze interwencyjnym* – dotyczą wszystkich osób bezdomnych, w szczególności tych, które znajdują się w sytuacji „bezdechowości”, tj. przebywają w miejscach publicznych, nieprzeznaczonych do zamieszkania, takich jak dworce, parki, ulice itp. Działania interwencyjne opierają się głównie na szybkiej pomocy w celu zmniejszenia zagrożenia życia i zdrowia. Ponadto interwencja związana jest z zapewnieniem schronienia, posiłku, niezbędnej odzieży i obuwia oraz z zorganizowaniem opieki zdrowotnej.
- *Działania o charakterze integracyjnym* – dotyczą działań w zakresie szeroko pojętej integracji oraz reintegracji społecznej i zawodowej, dostosowanej do potrzeb osób bezdomnych.

Cel szczegółowy 1:			
Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością i osobom bezdomnym bezpieczeństwa socjalno-bytowego.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Zabezpieczenie schronienia, noclegu.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie	Polski Czerwony Krzyż w Koninie
2.	Zapewnienie posiłku, żywności.		Straż Miejska w Koninie
3.	Zapewnienie niezbędnych środków higieny osobistej oraz odzieży i obuwia.		Komenda Miejska Policji w Koninie
4.	Pomoc w wyrobieniu lub odtworzeniu dokumentów tożsamości.		Pogotowie Ratunkowe w Koninie
5.	Pomoc w uzyskaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.		Urząd Miejski w Koninie - Wydział Spraw Społecznych, Wydział Spraw Lokalowych, Wydział Spraw Obywatelskich
6.	Udzielenie pomocy w skierowaniu/umieszczeniu osoby bezdomnej w domach pomocy społecznej, placówkach rehabilitacyjnych, leczniczych, resocjalizacyjnych, a także w ośrodkach wsparcia.		Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie
7.	Przeprowadzanie interwencji w miejscach, gdzie przebywają osoby bezdomne.		Akcja Humanitarna „Życie”
8.	Interwencje zakończone wezwaniem pogotowia ratunkowego.		Chrześcijańska Służba Charytatywna
9.	Pomoc w uzyskaniu prawa do świadczeń zdrowotnych dla osób nieubezpieczonych.		Służba Ochrony Kolei w Koninie
10.	Pomoc w uzyskaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych, świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (500+).		Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Koninie
	Pomoc w uzyskaniu Konińskiej Karty Seniora.	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Koninie	

Cel szczegółowy 2:			
<i>Podejmowanie systematycznych działań w zakresie profilaktyki bezdomności i wczesnej interwencji.</i>			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Stała współpraca instytucji i organizacji w zakresie bezdomności.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie	Polski Czerwony Krzyż w Koninie
2.	Prowadzenie kampanii informacyjnej skierowanej do osób bezdomnych i lokalnej społeczności (ulotki, plakaty, spotkania informacyjne, ogłoszenia).		Straż Miejska w Koninie
3.	Monitorowanie problemu zagrożenia bezdomnością w mieście przez instytucje i organizacje działające w tym obszarze.		Komenda Miejska Policji w Koninie
4.	Nadzorowanie miejsc, w których mogą przebywać osoby bezdomne, zwłaszcza w okresie jesienno – zimowym.		Straż Ochrony Kolei w Koninie
			Akcja Humanitarna „Życie”

Cel szczegółowy 3:			
<i>Reintegracja oraz aktywizacja osób bezdomnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</i>			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Praca z osobami bezdomnymi z wykorzystaniem indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności lub kontraktów socjalnych.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie	Polski Czerwony Krzyż w Koninie
2.	Motywowanie do podjęcia leczenia uzależnień, w przypadkach koniecznych wystąpienie do sądu rejonowego o przymusowe leczenie i nadzór kuratora.		Powiatowy Urząd Pracy w Koninie
3.	Udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów rodzinnych - podejmowanie działań mających na celu odbudowanie relacji rodzinnych.		Sąd Rejonowy w Koninie
4.	Organizacja szkoleń/warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezdomnych.		Urząd Miejski w Koninie - Wydział Spraw Lokalowych
			Centrum Integracji Społecznej w Koninie

5.	Udział osób bezdomnych w zajęciach realizowanych w Klubie Integracji Społecznej celem odbudowania lub kształtowania własnej aktywności zawodowej.		Stowarzyszenie na Rzecz Spółdzielni Socjalnych
6.	Poradnictwo prawne, socjalne, psychologiczne.		
7.	Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia m.in. w ramach staży, prac społecznie – użytecznych.		
8.	Pomoc w przygotowaniu wniosku o przydział lokalu socjalnego, jak również wsparcie po jego otrzymaniu.		

ODBIORCY PROGRAMU

Program skierowany jest do osób bezdomnych przebywających na terenie miasta Konina.

REALIZATORZY PROGRAMU

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie.

PARTNERZY W REALIZACJI PROGRAMU

Institucje i organizacje z terenu Konina.

ZASIĘG

Miasto Konin.

PLANOWANE EFEKTY PROGRAMU

1. Ograniczenie i zmniejszenie zjawiska bezdomności na terenie Konina.
2. Poprawa sytuacji socjalno - bytowej osób bezdomnych.
3. Zminimalizowanie negatywnych zjawisk występujących w obrębie grupy osób bezdomnych: uzależnienia, bezrobocie, przestępstwa.
4. Odbudowa i poprawa więzi rodzinnych oraz społecznych przez osoby bezdomne.

KOSZTY PROGRAMU

Realizacja programu finansowana jest z budżetu jednostki organizacyjnej - Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie oraz wymienionych partnerów w ramach realizowanych działań.

MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie przedsięwzięć skierowanych do osób zagrożonych bezdomnością oraz bezdomnych. Informacje uzyskane z powyższych działań będą wykorzystane do opisu zjawiska bezdomności oraz ewentualnych zmian w realizacji programu.

Opracowanie:

Lidia Szkolmowska

Dawid Kuśmierek

Szymon Płuciennik

Konsultacje:

Małgorzata Rychlińska

Magdalena Zbyszewska